Autor Guste Santini
Subota, 12 Veljača 2005 19:24

donosi nam Jutarnji list od 12. veljače 2005. godine.

Najprije Janica, Janica i opet Janica. Svaka čast! Janica Kostelić, porijeklom iz nebitne zemlje, čini Čuda (veliko «Č» nije greška). Čudo je bilo kada je na prošlom prvenstvu ostvarila impresivan rezultat. Danas, nakon bolesti, Janica je ostala najbolja i to je više od čuda. Ne najbolja kao ekces; najbolja kao smisao, bitak, uspjeh .....

Naprosto nije moguće vjerovati da Janica ima tri velika zlata i da joj nitko, ama baš nitko, nije ravan. Janica svojim rezultatom ima prvo kazati: Ja sam najbolja i svima ostalima kriterijalna funkcija određenja:
- u prostoru,
- vremenu, bitku itd.
Svaka Vam čast Janice jer ste istovremeno ostali sasvim normalan čovjek.

Za razliku od Janice Hrvatskoj ništa ne polazi za rukom. Stvari su krenule loše. Čak se prestaje šutiti o tome. Očito je toliko loše da nije moguće «amortizirati» nastupajuće učinke svekolikog stanja u zemlji i «ugleda» u inozemstvu.

Najprije pitanje vanjskog i unutarnjeg duga. Hrvatska je zadužena i to je «moj konačni odgovor». Nije zamo Hrvatska kao država zadužena. Svi su zaduženi a neki i prezaduženi. Ipak u strukturi duga postoje razlike.

«Domaće banke» raspolažu sa 14-tak milijardni dolara štednje hrvatskih građana. Na drugoj strani, krediti hrvatskim građanima rastu: po većoj stopi rasta od bilo kojeg drugog sektora. Razlika u cjeni ide «domaćim bankama». Međutim, kako se kreditira uvoz iz inozemstva i tu «domaće banke» ostvare stanovit prihod što ih stimulira da kreditiraju «što više to bolje».

Poduzeća imaju različit pristup kreditima i garancijama. Imamo «domaća poduzeća» i domaća poduzeća. Prvi imaju pristup kreditnom tržištu, drugi tek ograničeno. Istovremeno još raspravljamo da li nam treba domaća komercijalna banka ili imamo dovoljno «domaćih banaka».

To je, bar na ovim stranicama, poznato i to je davno rečeno. Na ovim je stranicama, također, jasno povučena razlika zaaduživanja države u zemlji u odnosu na zaduživanje u inozemstvu.

Da ponovimo gradivo. Zaduživanje u inozemstvu vrlo je ugodno. Zaduživanjem u inozemstvu država se ne javlja na nacionalnom financijskom tržištu pa i nema učinka istiskivanja ostalih tražilaca kapitala sa financijskog tržišta. Što više, pri apreciranom tečaju, otvaraju se dodatne mogućnosti, putem uvoza, stabilizirati tijekove domaće realne i monetarne ekonomije. Kratko rečeno zaduživanje u inozemstvu ima učinak droge: što više to bolje.

Zaduživanje u zemlji znači da će država uzimanjem kredita istisnuti nekog drugog subjekta sa financijskog tržišta. Vjerojatno će se i cijene kredita (kamata) zbog toga povećati. Međutim ono

što je važno jest činjenica da će putem kredita država povećati potražnju za robama i uslugama (u odnosu na stanje ponude roba i susluga) čime će se pokrenuti spirala cijena. I dalje, građani koji rade morat će platiti veće cijene da bi se otvorio prostor građanima koji svoje prihode ostvaruju putem proračuna. Povećanje cijena vrši pritisak, putem sindikata, na rast plaća koje su ionako iznad faktorskog dohotka, s jedne strane, i, s druge strane, nedovoljne da pokriju «potrošačku košaricu».

Pri tome, nije nevažno identificirati, da je država već davno prešla rubikon glede porezne presije.

Da previše ne duljim zaduživanje u zemlji je po svojim učincima dramatično različito u odnosu na zaduživanje u inozemstvu. Upravo ograničavanje zaduživanja u inozemstvu rezultirat će smanjenjem trgovačkog deficita (otuda inflacija potražnje), odnosno pokrenuti inflacijsku spiralu. Naprosto više trošimo nego što proizvodimo i to je bit stvari. Ostalo su samo interpretacije.

Problem će postati «domaće banke» Naime, «domaće» se banke zbog kreditnih diferencijala zadužuju u inozemstvu. Povećanjem rizičnosti plasmana u odnosu na rast kamatnih stopa to se zaduživanje može zaustaviati i, čak, smanjiti. Posljedice mogu biti dramatične a sastoje se u vraćanju kredita inozemstvu (svojim maticama) što znači da će se istopiti devizne pričuve o kojima tako mnogo pričamo. Smanjenje deviznih pričuva dinamizirat će smanjenje kreditnog boniteta.

Nakon toga svi će vidjeti carevo novo ruho.

Prema tome, nije bezopasna promjena mjesta zaduživanja države. Učinci promjene su dramatični.

I na kraju naši pregovori s EU. Sve je glede EU: hoće – neće ili povuci - potegni. U Hrvatskoj se iz mogućih pregovora čini kapital; prolongacija pregovora izjednačava s katastrofom. Niti jedno niti drugo, po mom mišljenju, nije točno. Ništa se neće dogoditi što već nemamo. EU neće naše deficite pokrivati već će to učiniti hrvatski obveznici. Što više, može se očekivati, da manje razvijene članice EU budu žrtve te iste EU (problem koncentzracije i centralizacije kapitala temeljem alokativne funckije) i stalni gubitnici.

Zašto Švicarska nije u EU? Koliko bi Švicarska trebala čekati za punopravno članstvo u EU? Zašto se zavaravamo s EU? Htjeli mi to ili ne, svijet se globalizira; stoga, razvijajmo svoje komparativne prednosti i slušajmo Stjepana Radića: «Uradiše svega biše uštediše još i više». Ostavimo se priča i primimo se posla. Ono što moramo učiniti da bi se približili EU ionako zbog sebe samih moramo učiniti pa nam pregovori danas ili sutra ne mjenjaju bit stvari.